

Pytanie o rolę jaką odgrywa pojęcie intencji w semantyce i pragmatyce jest jednym z kluczowych zagadnień we współczesnej filozofii języka. W wypadku wielu wyrażen ich znaczenie językowe nie wystarcza do wyznaczenia odniesienia. Odniesienie zmienia się wraz z kontekstem wypowiedzenia. Co zatem każdorazowo ustala odniesienie wypowiedzenia wyrażenia danego typu? Filozofowie spierają się o to czy, i w jaki sposób odniesienie zależy od intencji mówiącego.

Akty językowe są złożonymi działaniami. Warto zatem przyjrzyć się pojęciu intencji w filozofii działania oraz w filozofii umysłu. Mówimy, że mamy intencję zrobić coś w przyszłości, a także że robimy coś z pewną intencją oraz że pewne nasze działanie jest intencjonalne. Co łączy te trzy pojęcia intencji? W pierwszej części projektu przyjrzę się temu, jak różne teorie odpowiadają na to pytanie.

Pierwszym obszarem badań, do którego zastosuję rozważania dotyczące pojęcia intencji w filozofii działania, będzie rozróżnienie na automatyczne („ja”, „teraz”, „tutaj”) i nie-automatyczne wyrażenia deiktyczne („to”, „on”, „ten człowiek”). Kryterium rozróżniającym jest istnienie prostej reguły, która dla każdego kontekstu wypowiedzenia wyznacza odniesienie. Paradygmatycznym przykładem nieautomatycznych wyrażen deiktycznych jest „to”. Wobec braku reguły wyznaczającej odniesienie postuluje się różne czynniki, które mogłyby tę rolę pełnić: wskazania, intencje mówiącego, istotność pewnych wyróżnionych elementów kontekstu. W swoich badaniach skupię się na zasadności samego rozróżnienia i na przykładach użyc, które stanowią dlań wyzwanie. Przeprowadzę także analizę pojęcia wskazania z perspektywy filozofii działania.

Drugim obszarem badań będzie pojęcie odniesienia mówiącego. Filozofie rozróżniają to, co pewne wyrażenie znaczy w danym kontekście i to, co mówiący chciał przez nie powiedzieć. Odniesienie semantyczne i odniesienie mówiącego opisuje się za pomocą pojęć różnych intencji: intencji ogólnej i intencji szczegółowej, intencji pierwotnej i intencji kierującej. Choć odniesienie mówiącego wydaje się jednoznacznie określone, sytuacje błędnej identyfikacji przedmiotu podważają tę oczywistość. Istotnym pytaniem jest to, co wyznacza strukturę naszych intencji. Poszukam odpowiedzi na to pytanie przyglądając się roli intencji w koordynowaniu naszego działania.

Trzecim obszarem badań będą różne aspekty niewypowiedzianego znaczenia.

Spodziewam się, że wyniki tych badań rzuca też nowe światło na sposób w jaki oddzielamy semantykę od pragmatyki.